

PUHEENJOHTAJAN PARRAN JUPINOITA

Kotkan kesäluentopäivien ilmoittautuminen on auki nettisivuillamme. Käykää ilmoittautumassa ja muistakaa, että hollikiintiöt ovat voimassa vain kesäkuun loppuun asti. Kotkasta on tällä hetkellä tullut kolmasosa #100 puistoa hankkeen ehdotuksista. Tämäkin osoittaa, että Kotkassa on hyvää 'pörinää' puistoissa.

Hyvää kesän alkua ja tavataan suurella joukolla
Kotkassa 23.-25.8.2017.

Timo Koski
puheenjohtaja

P.S. Instagramin **#kaupunginpuutarhurienseura** seuraajamäärä on noussut 133:n viime kirjeen jälkeen. Käyttäkää aktiivisesti kuvissanne merkkiä **@kaupunginpuutarhurienseura** tai **#kaupunginpuutarhurienseura**, jotta saamme kuvanne jakoon.

Timo Koski

Kaupungit ovat ottaneet kohtalaisen hyvin vastaan **#100 puistoa** kampanjan, jota teemme yhteistyössä Kansallisten kaupunkipuistojen verkoston ja Viherympäristöliiton kanssa. Kampanja on puolivälissä ja tähän mennessä on tullut ehdotuksia lomakkeen kautta 250 kappaletta lähes neljästäkymmenestä kunnasta tai kaupungista. Intagramissa on tätä kirjoittaessa 123 julkaisua ja toivottavasti määrä kasvaa koko ajan.

Kuntia on ilmoittautunut eteläisestä Hangosta pohjoisen Pelloon sekä idän Rautjärveltä lännen Kaskisiin.

Matkaa tavoitteeseen, eli sataan eri kuntaan ja kaupunkiin on vielä kurottavana. **Viestikäämme siis aktiivisesti hankkeesta, jotta pääsemme tavoitteeseen.**

Viherympäristöliitto on lähipäivinä allekirjoittamassa sopimusta **viheralan FISE-pätevyyksistä**. Pätevyyksinä tulevat olemaan viher- ja ympäristörakennuttajan pätevyys sekä vihersuunnittelijan pätevyys. Sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen tullaan perustamaan erillinen lautakunta, jossa on edustajia VYL:n toimialalta sekä FISE:stä. Lautakunta ottaa tarkemmin kantaa pätevyys- ja koulutusvaatimukseen. Pyrimme saamaan edustuksemme tähän lautakuntaan.

→ Kirjastonpuisto 7.6.2017

Kaisaniemen Kasvitieteellinen puutarha uudistuu *Ylipuutarhuri Pertti Pehkonen*

Luonnontieteellinen keskusmuseo (Luomus), Kasvitieteenyksikkö, Helsingin yliopisto. KPS:n jäsen vuodesta 2016

Helsingin yliopiston kasvitieteellinen puutarha on ollut vuosia suurten uudistusten kourissa. Näin siksi, että vuosituhannen 1990- ja 2000-lukujen panostukset kohdistuivat Kumpulan rakentamiseen ja nyt oli aika panostaa vuorostaan Kaisaniemeen.

Kaisaniemi-projekti alkoi katujen puolen aitojen uusimisella vuosina 2011-2014. Samalla uusittiin ja järjeitettiin huolto-alueiden tilankäyttöä. Käytäväverkostoakin hieman muutettiin ja osin palautettiin 1800-luvun lopun tai 1900-luvun alun tilaan. Etelä- ja länsipuolen aidat uusitaan myöhemmin.

Toisessa vaiheessa vuonna 2014 rakennettiin uudestaan 8500 m² **systemaattista puutarhaa** VRJ Etelä-Suomi Oy:n urakoi-mana. Edellinen ao. puutarhan versio oli tylsä eivätkä kasvitieteen ihmeät avautuneet millään lailla kulkijalle. Alue oli myös pahasti rikkaneenätin ja kortteen vallassa jatkuvasta ylläpidosta riippumatta. Ennen kaikkea DNA-tutkimus on muuttanut rajusti koko kasvisystematiikkaa, joten kasvien järjestyskin oli saatettava nykyaikaan. Uudessa versiossa kasvisystematiikka tuodaan esiin evoluution kautta: kasvit esitellään kehitysjärjestyksessä eli evoluution kehityksen mukaisesti. Kasvievoluution alkupisteestä "puun" runkoa ja oksia kävelemällä selviää kunkin lahko, heimon ja suvun kehityksijänkohta ja samalla sukulaisuussuhteet. Alueelle tulee 850 lajia, joita kaikkia ei valitettavasti vielä kukaan ole saatu hankituksi. Valikoima on osin aika eksoottista ja työ on jatkuva.

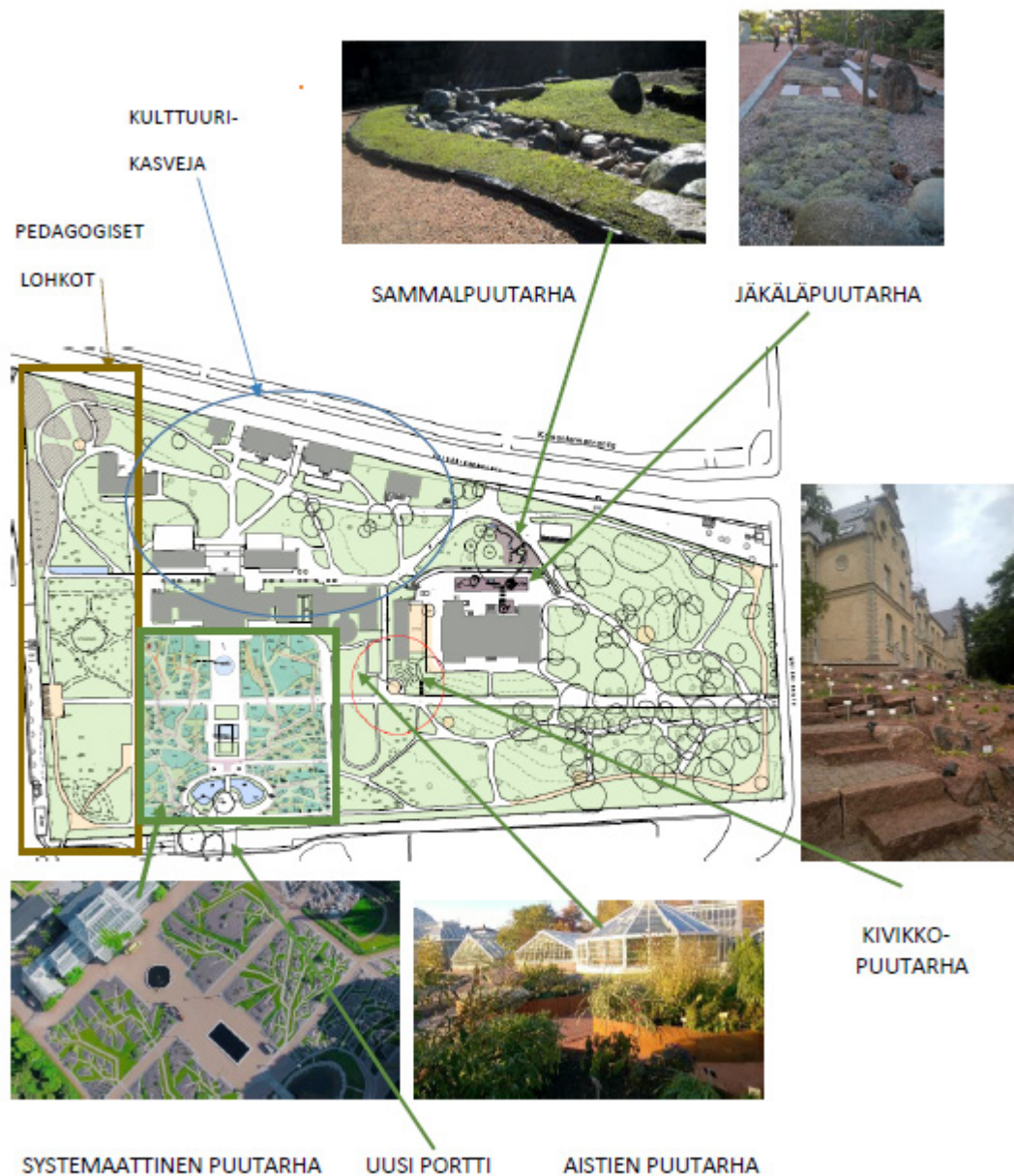
Vuonna 2015 rakennettiin kolmas vaihe Viher-Pirkka Oy:n toimesta. Kohteena neljä pienempää osaluuetta: **aistien puutarha, kivikko-puutarha, jäkäläpuutarha sekä sammalpuutarha.**

Kaikkien osa-alueiden kasvillisuustyöt ja osa rakenteistakin on tehty kasvitieteellisen puutarhan henkilökunnan voimin. Evoluutiopuuta on tehty jatkuvasti jo kaksi vuotta ja viimeisiä istutuksia tehtiin 6.6.2017. Suuri työ on myös **kivikkopuutarhan** kasvittamisessa: vanhan kivikon lajit ovat paikoillaan, mutta uusien sopivien luonnonkantojen hankkiminen on hidasta. Kivikkopuutarha kehittyikin vuosien kuluessa.

Aistien puutarha sai uuden monipuolisen ilmeen. Se on hyvin rehevä ja täynnä kasveja ja kävijöiden rakastama alue. Suuri osa on yksivuotisia kasveja, joita on eritelty omiin lohkoihin sa haju-, maku- ja tuntoaistia hivelemään.

Sammalpuutarha on suurelta osin saatu sammaleen peittoon, mutta kasvitieteelliselle puutarhalle ominainen lajikoelman esittely ei valitettavasti ole vielä toteutunut tutkijaresurssien vähyden takia. Tämäkin alue siis kehittyi edelleen, mutta se on jo olemassa ja sitä hoidetaan asianmukaisin eli mielenkiintoisin ja käsityövaltaisain menetelmin. Oppia on haettu japanilaisten kokemuksista mutta myös omista kokeista vaikka omalla pihalla.

Ehkä erikoisin kokonaisuus on **jäkäläpuutarha**. Kaupasta kun ei saanut kirjaa, jossa neuvotaan kuinka jäkäläpuutarha

rakennetaan... Yhdessä Luomuksen kasvitieteenyksikön jäkälätutkijoiden kanssa asiaa on mietitty, suunniteltu ja päädytty siirtämään jäkälä sekä mattoina että toisaalta siirtämällä valmiita jäkälöityneitä kiviä ja puunkappaleita; jäkälän kasvatusta kun on kovin hidasta ja sattumanvaraista. Keräysalue on etelä-rannikolla mahdollisimman läheltä Helsinkiä ilmaston ja saastekuormituksen muutoksen minimoimiseksi. Nyt aineisto on saatu Helsingistä ja Espoosta, mutta lisääkin vielä tarvitaan. Mutta paikalla on nyt ensimmäinen versio maailmanlaajuus-tikin hyvin ainutlaatuisesta jäkäläpuutarhasta!

Kaikki uudiskohteet on suunnitellut **Maisema-arkkitehti Gretel Hemgård**. Työn tilaajana on Helsingin yliopiston Tila- ja kiinteistökeskus. Kasvitieteellinen puutarha on käyttäjän roolissa, kasvillisuustöiden tekijä ja ylläpitäjä.

Uudistaminen ei pääty tähän, sillä lounaiskulmaan tulee erityisesti ympäristökasvatusta palvelevia ns. **Pedagogisia lohkoja**. Ympäristökasvatusta ja opastamisen kehittäminen on suuri haaste ja mahdollisuus, jotta voimme kehittää kasvitieteellisistä puutarhoista tutkimuksen ja opetuksen lisäksi kävijöille mieleenpainuvia kohteita, joissa kävijä kokee luonnon prosessien oivalluksen ihmeitä.

Uudisalueet avataan yleisölle 16.6. 2017 kutsuvierastilaisuudessa ja yleisölle Suomen luonnon päivänä 17.6.

Tervetuloa tutustumaan.

Haittakasvien torjunta Jyväskylässä

Jättiputkikampanja toimii hyvin

Jyväskylässä aloitettiin vuonna 2004 **jättiputkien** torjuntakampanja, joka jatkuu edelleen: asukkaat ilmoittavat esiintymistä ja saavat neuvoja oman pihan jättiputkien torjumisesta. Jos esiintymä sijaitsee kaupungin maalla, kaupunki torjuu kasvit kahtena peräkkäisenä vuotena.

Kaupungin alueen esiintymien lukumäärä nousi ensimmäiset viisi vuotta saavuttaen ennätykselliset 300 uutta ilmoitusta ja 450 torjuttua kohdetta vuonna 2008. Nyt havaintoja saadaan 50/kesä.

Haittakasvitalkoot vaativat vielä harjoittelua

Vuonna 2013 aloitimme **jättipalsamin** nyhtämiskampanjan, jossa asukkaat kitkivät kukkivaa palsamia kahden viikon ajan itse valitsemiltaan alueilta. Kaupunki tarjosi hanskat ja jätessakit sekä kuljetti jätteet pois. Tempaus onnistui hyvin: kitkijöitä oli reilut 200. Seuraavina vuonna yhdistimme pujon, jättipalsamin ja lupiinin kitkennät yhdeksi, koko kesän kestäväksi kitkentäkampanjaksi ja huippuvuonna 2016 kitkijöitä oli jo 400.

Vuonna 2016 ilmoitimme, että kitkentäjätteitä ei enää käydä hakemassa pois, vaan kitketyt kasvit tulee jättää maatumaan kasvupaikalle, jolloin niiden ravinteet palautuvat takaisin maaperään. Tämä vähensi talkoisiin ilmoittautuneiden määrän. Osa jätti ilmoittautumatta, koska hanskat olivat jo olemassa ja kitkettävät alueet tuttuja. Osa harmitteli, että alueet jäävät ruman näköisiksi ja jättivät kokonaan osallistumatta. Jos tänä vuonna kitkentäjätteen paikalleen jättäminen ei lyö läpi, on paras alkaa taas kuljettaa kitkentäjätteitä pois, jos talkoolaiset sitä haluavat.

Meidän palveluyksikkömme tuo tosin tänä vuonna talkoomääriin hyvän lisän, sillä kitkemme jättipalsamia tyhy-tapahumana.

Pujonnyhtämiskilpailut piti lopettaa

Asukasyhdistyksille järjestettiin vuosien ajan **pujonnyhtämiskilpailua**. Parhaimmillaan kitkettiin useita tonneja pujoa. Ajan myötä innostus hiipui ja viimeinen niitti tuli, kun monen vuoden voittaja ilmoitti, että ei voi osallistua, koska pujot ovat päässeet loppumaan. Pujot liitettiin haittakasvitalkoissa kitkettäviin.

Kaupunki niittää lupiineja ja täsmätorjuu muitakin haittalajeja

Katuvarsien **lupiinikasvustoja** niitetään nyt kolmatta vuotta tehostetusti 2-3 kertaa kesässä. Niittokohteiksi on valittu pahiten 'saastuneita' pääväylien varsia, joissa niitto ulotetaan normaalia laajemmalle. Kasvustot on näin saatu harvenemaan ja siementuotanto estettyä. Kokonaan kasvia ei ole saatu häviämään, sillä lupiini on leviittänyt Jyväskylän seudulla laajasti teiden varsille ja jatkaa matkaansa sieltä kohti metsiä ja hiekkakuoppia. Muista seudun haittakasveista mainittakoon **vuorikaunokki, töyhtöangervo, ruttojuuri ja japanin- sekä jättitatar**, mutta näitä kohteita on vähän ja ne torjutaan omien havaintojen perusteella. Kosteimmilla kasvupaikoilla perennaistutuksiin on päässyt paikoitellen leviämään myös keuhkosammal, jota on kuorittu levyinä lapiolla pois kasviväleistä.

Olisi mukava kuulla, millaisia kokemuksia muilla kaupungeilla on haittakasvien torjunnasta.

VIERASKYNÄ: Tuomas Helenius, arboristi, SPY Puheenjohtaja. Suomen Puunhoidon Yhdistys SPY ry

Puu tarvitsee tilaa!

Hei, KPS:n väki!

Jäsenpostissanne alkaa vieraskynä- juttusarja ja minua lähestyttiin asian tiimoilta, löytyisikö Suomen Puunhoidon Yhdistyksestä ensimmäinen vieraskynäilijä. Asuinympäristöjen kruununa maise- maa pehmentämässä ovat puut joiden parempaa tulevaisuutta tekstissänne koitan varmistaa.

Haasteellisuutta puiden kanssa riittää niin uusissa kuin vanhoissakin kuntien ja kaupunkien viher-ympäristöissä. Kun ihmisen elinikä on noin 80 vuotta, puilla elinikä on lajista ja kasvupaikasta riippuen useista kymmenistä jopa satoihin vuosiin. Kun puu istutetaan paikalleen rakennetussa ympäristössä, seuraa sen kasvua muutama sukupolvi ihmisiä. Tässä ajassa puun ympärillä tapahtuu jo monen moista ja puu joutuu sopeutumaan muuttuvaan ympäristöön. Vastavuoroisesti puu tarjoaa ympäristölleen suojaa auringon paahteelta ja auttaa hulevesien hallinnassa kesäiseen aikaan, talvikaudella suojaa lumen tuiskeelta ja vuoden ympäri ohjaten tuulen puhureita sekä vaimentaen liikenteen meluhaittoja. Lisäksi puut toimivat maailman keuhkoina muuntamalla fotosynteesissä hiilidioksidia hapeksi, sekä sitovat hiiltä itseensä ja tarjoavat monimuotoista elinympäristöä lukemattomille eliölajeille.

Uuden asuinalueen kaavasuunnittelijalla/kaavoittajalla on ratkaiseva ja vastuullinen osa, sillä riittävä tila puille sekä muulle viherympäristölle on alueen viihtyisyyden sekä tulevaisuuden huoltokustannuksien kannalta tärkeää. Kun asuinalueen maanalaiset salaoja, vesi, lämpö, viemäri, sähkö yms. verkostot vaativat huoltotoimia tai uusintaa, saattavat hyvässä kasvussa olevien puiden juuristot olla vaaravyöhykkeellä ja pahimmas- sa tapauksessa puusto joudutaan poistamaan, jos kaivutöiden yhteydessä juuristo vaurioituu. Kookkaille puille tulisikin varata kasvualustan tilaa riittävästi, jotta juuristo pääsee kehittymään luontaisesti ja näin puu saa kasvaa lajityypillisesti ja terveenä mahdollisimman pitkään.

Rakennuksien läheisyyteen istutettaessa tulisikin huomioida kuinka laajaksi puu vuosien saatossa voi kasvaa. Jos oksisto kasvaa rakenteisiin kiinni aiheuttaa se ongelmaa rakenteille ja itse puullekin. Tällöin puuta joudutaan leikkaamaan rajusti ja puu herkästi altistuu taudeille sekä tuholaisille. Puun pienensileikkaus aiheuttaa myös toistuvaa leikkaamisen tarvetta ja näin ollen nostaa puun ylläpitokustannuksia. Kookkaaksi kasvavia puita ei tulisi istuttaa kuutta metriä lähemmäksi rakennuksia.

Tuomas Helenius

Kuvassa kaupunkiympäristöön istutettu Tammi, joka on kuusi metriä talon seinustalta. Tammen kasvaessa suureksi täyttää se kadun kulmauksen, vaikka tilaa tällä hetkellä on reilusti.

Puulajin valinnassa on hyvä ottaa tulevan paikan maaperä, valoisuus ja tuuliolosuhteet huomioon, jotta istutukset onnistuvat ja palvelevat paikassaan toivotulla tavalla. Hiekkaisten maiden lajit eivät viihdy kosteissa ja savisissa olosuhteissa ja eksoottiset puut kärsivät tuulisista olosuhteista.

Suomen Puunhoidon Yhdistys SPY ry

on vuonna 1996 perustettu aatteellinen yhdistys, jonka tarkoituksena on edistää rakennetun ympäristön puiden hoitoa. Yhdistyksen päätehtävänä on oikeista työmenetelmistä ja -ta-voista tiedottaminen ja puunhoitoalan tunnetuksi tekeminen.

Tavoitteisiin pyritään:

- seuraamalla kansainvälistä kehitystä ja kirjallisuutta sekä kääntämällä ja muokkaamalla sitä Suomen olosuhteisiin
- järjestämällä kurssseja ja seminaareja ammattilaisille ja muille puunhoidosta kiinnostuneille tahoille
- järjestämällä ammattilaisille matkoja kotimaassa ja ulkomailla
- järjestämällä tapahtumia ammattilaisille ja suurelle yleisölle
- edistämällä alan koulutusta
- toimimalla asiantuntijana ja neuvonantajana
- vaalimalla puunhoidon ammattilaisten etuja ja oikeuksia.

Tutkinnon suorittaneita puunhoitajia eli arboristeja on valmistunut Suomessa vuodesta 2000 lähtien. Suomen Puunhoidon Yhdistys ry:n jäsenistö koostuu arboristeista ja puunhoidosta kiinnostuneista viheralan ammattilaisista. Vuoden 2017 alussa jäseniä oli 267 ja yritysjäseniä 24 ja määrä on tasaisessa kasvussa. Joukossa on sekä henkilö-, yritys-, opiskelija-, että kannattajajäseniä.

www.suomenpuunhoidonyhdistys.fi